

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 778 din 13 NOIEMBRIE 2009

HOTĂRÂREA
din 24 martie 2009
în Cauza Tudor Tudor împotriva României
(Cererea nr. 21.911/03)

În Cauza Tudor Tudor împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), statuând în cadrul unei camere formate din: Josep Casadevall, președinte, Elisabet Fura-Sandström, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvin Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, judecători, și Stanley Naismith, grefier adjunct de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 3 martie 2009,
pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 21.911/03) îndreptată împotriva României, prin care un cetățean român, domnul Tudor Tudor (*reclamantul*), a sesizat Curtea la data de 26 iunie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul, căruia i s-a admis solicitarea privind acordarea asistenței judiciare din oficiu, a fost reprezentat de domnul Florian Andreescu, avocat în București. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul său, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La data de 10 aprilie 2006, Curtea a hotărât să îi comunice Guvernului cererea, întemeiată pe art. 6 din Convenție și pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, separat sau coroborat cu art. 14. De asemenea, Curtea a hotărât să analizeze în același timp fondul și admisibilitatea cererii (art. 29 § 3).

4. La data de 17 iunie 2008, Curtea a hotărât să le adreseze părților întrebări suplimentare cu privire la caracterul efectiv al căilor de atac în ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele Cauzei

5. Reclamantul s-a născut în anul 1944 și locuiește în București.

6. Din anul 1973 el a locuit într-un apartament închiriat de la stat într-o clădire naționalizată. La data de 13 ianuarie 1997, conform Legii nr. 112/1995 privind reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, reclamantul a cumpărat apartamentul respectiv de la stat.

7. Prin decizia definitivă din data de 23 mai 1997 Tribunalul Municipiului București a admis o acțiune în revendicare introdusă de fostul proprietar împotriva statului pentru a reintra în posesia clădirii în care se afla apartamentul reclamantului.

8. Pe baza acestei decizii, fostul proprietar a formulat mai multe acțiuni în revendicare împotriva persoanelor care cumpăraseră apartamente în clădire în condiții similare, inclusiv reclamantul.

9. Prin decizia definitivă din data de 28 ianuarie 2003, Curtea de Apel București a dispus ca reclamantul din prezenta cauză să îi predea fostului proprietar posesia asupra apartamentului. Instanța a statuat că titlul de proprietate al fostului proprietar, astfel cum fusese confirmat prin decizia definitivă din 23 mai 1997, prevala asupra contractului de cumpărare al reclamantului. De asemenea, instanța a considerat că *bona fides* a reclamantului la încheierea contractului din data de 13 ianuarie 1997 era relevantă numai în cazul în care reclamantul formulează o acțiune în despăgubire împotriva statului.

10. Între timp, aceeași Curte de Apel București a luat în considerare buna-credință a cumpărătorilor atunci când a respins acțiunile formulate de fostul proprietar împotriva altor persoane care cumpăraseră apartamente în aceeași clădire. Astfel, la data de 28 noiembrie 2002, Curtea de Apel București a respins acțiunea îndreptată împotriva lui T.I. și T.A., care își cumpăraseră apartamentul la data de 12 decembrie 1996; la data de 7 februarie 2003 a respins acțiunea îndreptată împotriva lui I.E. și M.S., iar la data de 20 iunie 2003 a respins acțiunea introdusă împotriva lui C.D., care își cumpărase apartamentul la data de 27 martie 1997.

11. La data de 6 aprilie 2006, Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea procurorului general (recurs în anulare), a casat decizia definitivă din 28 noiembrie 2002 și a trimis cauza spre rejudecare la instanța de fond. Conform informațiilor aduse la cunoștința Curții, procedura se află încă pe rolul instanțelor interne.

La data de 9 februarie 2006, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis o cerere similară a Procurorului General și a înlăturat decizia din 20 iunie 2003, admitând astfel acțiunea fostului proprietar împotriva lui C.D.

O acțiune similară a procurorului general, îndreptată împotriva deciziei din 7 februarie 2003 menționată mai sus, a fost admisă de Înalta Curte de Casație și Justiție la data de 14 februarie 2007. Cauza a fost trimisă înapoi la Tribunalul Municipiului București pentru rejudecarea apelului. Procedura se află încă pe rolul instanței respective.

12. În ceea ce privește reclamantul, acțiunea în evacuare formulată de fostul proprietar împotriva să se află în prezent pe rolul instanțelor interne.

II. Dreptul intern și jurisprudența relevante

A. Acțiunea în revendicare

13. Conform legislației române, o acțiune în revendicare este una dintre principalele căi de atac pentru protecția unui drept de proprietate. O astfel de acțiune nu este guvernată de un text legal detaliat și lămuritor per se, ci s-a dezvoltat pe cale jurisprudențială. O acțiune în revendicare poate fi definită ca introducerea unei acțiuni pentru a face să fie respectat un drept real, în care un proprietar deposedat își revendică proprietatea de la persoana neproprietar aflată în prezent în posesia ei. Atunci când atât reclamantul, cât și pârâtul dețin un titlu de proprietate, instanța trebuie să compare cele două titluri și să decidă care dintre ele este preferat. Principalul rezultat al unei astfel de acțiuni, dacă este admisă, este recunoașterea de către instanță a titlului de proprietate al reclamantului, cu efect retroactiv, obligându-l astfel pe pârât să restituie proprietatea. Dacă restituirea în natură nu mai este posibilă, obligația respectivă este înlocuită cu o obligație de a plăti o despăgubire constând într-o sumă echivalentă (vezi *Străin și alții împotriva României*, nr. 57.001/00, § 26, CEDO 2005-VII).

B. Acțiunea în despăgubire prevăzută în Codul civil: garanția pentru evicțiune

14. Art. 1.337-1.351 din Codul civil instituie răspunderea vânzătorului pentru evicțiune. Acestea prevăd posibilitatea pentru cumpărătorul evins de a pretinde rambursarea prețului și plata daunelor, indiferent de buna sau reaua-credință a vânzătorului. Cumpărătorul poate fie să îl cheme în garanție pe vânzător în acțiunea introdusă de terță parte, fie să introducă o nouă acțiune împotriva vânzătorului după ce a fost evins. În ultimul caz, dacă vânzătorul dovedește că ar fi putut să câștige procesul împotriva terței persoane dacă ar fi fost chemat în procesul anterior, el va fi scutit de obligația de a-l despăgubi pe cumpărător (art. 1.351 din Codul civil).

Un cumpărător de bună-credință continuă să se bucure de beneficiile proprietății până când el nu mai este considerat a fi de bună-credință, adică cel târziu de la data introducerii împotriva sa a acțiunii în evacuare, moment în care beneficiul proprietății se întoarce la proprietarul de drept. Totuși, cumpărătorul poate încă să pretindă de la vânzător despăgubiri pentru pierderea sa.

C. Acțiunile în despăgubire întemeiate pe Legea nr. 10/2001

15. La data faptelor din cauza de față, articolul 51 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002 (*Legea nr. 10/2001*), prevedea că o acțiune de recuperare a prețului de cumpărare, indexat în funcție de inflație, introdusă împotriva statului de un cumpărător al cărui contract a fost declarat nul, este scutită de taxă de timbru. De asemenea, articolul respectiv prevedea că prețul indexat trebuia plătit de Ministerul Finanțelor dintr-un fond special.

D. Jurisprudența privind despăgubirea

16. La cererea Curții, Guvernul a indicat o jurisprudență constând în diferite acțiuni în despăgubire în cazuri în care proprietatea este pierdută în condiții similare cu cele ale cauzei de față.

17. Din cele 17 hotărâri relevante adoptate în perioada 2005-2008 de instanțele din toată țara, 9 s-au referit la acțiuni introduse împotriva autorităților de stat de către persoane care și-au pierdut proprietatea în acțiuni în revendicare. Instanțele au aplicat Codul civil și le-au acordat prețul de cumpărare indexat și, în majoritatea cazurilor, daunele și costurile angajate în limite rezonabile pentru întreținerea casei. Majoritatea instanțelor au considerat că Legea nr. 10/2001 nu era aplicabilă în cazul acțiunilor în revendicare atunci când contractul de vânzare-cumpărare nu era declarat nul în astfel de acțiuni.

18. Cu toate acestea, atunci când astfel de contracte sunt anulate, hotărârile trimise Curții indică faptul că instanțele au aplicat în mod consecvent Legea nr. 10/2001 și i-au acordat cumpărătorului prețul de cumpărare indexat.

E. Evoluții recente favorabile chiriașilor

19. Prin Decizia nr. 520/C din 3 decembrie 2007, Curtea de Apel Constanța a statuat în favoarea cumpărătorului într-o acțiune în revendicare introdusă de fostul proprietar al unui apartament naționalizat împotriva persoanei care, de bună-credință, cumpăraseră apartamentul de la stat în anul 2000. Instanța a hotărât că restituirea apartamentului către fostul proprietar nu mai era posibilă și, pe baza jurisprudenței Curții cu privire la art. 1 din Protocolul nr. 1 [în special: *Pincová și Pinc împotriva Republicii Cehe*, nr. 36.548/97, CEDO 2002-VIII; *Raicu împotriva României*, nr. 28.104/03, 19 octombrie 2006, și *Păduraru împotriva României*, nr. 63.252/00, CEDO 2005-XII (extrase)], a obligat statul să plătească valoarea de piață a apartamentului ca despăgubire către fostul proprietar. În opinia Curții de Apel Constanța, deși reclamantul nu solicitase despăgubirea, în circumstanțele speței, despăgubirea bănească acordată era singura soluție la acțiunea în revendicare.

20. Într-o decizie similară din 12 decembrie 2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat în favoarea cumpărătorului într-o acțiune în revendicare introdusă de fostul proprietar. Înalta Curte de Casație și Justiție a ținut cont de faptul că titlul cumpărătorului fusese confirmat de instanțe într-o acțiune în anulare a contractului de vânzare-cumpărare

introdusă împotriva sa de fostul proprietar, în timp ce titlul fostului proprietar nu fusese confirmat de o instanță. De asemenea, instanța a considerat că depozitarea cumpărătorului, indiferent de circumstanțe, pentru a ceda proprietatea către fostul proprietar, ar crea noi prejudicii disproporționate în încercarea de a diminua vechile prejudicii. De asemenea, într-o formulare generală, instanța a considerat că rambursarea prețului de cumpărare indexat în baza Legii nr. 10/2001 nu l-ar putea despăgubi pe cumpărător deoarece nu reflecta valoarea de piață a imobilului.

21. Prin Decizia nr. 1.055 din 9 octombrie 2008, Curtea Constituțională a declarat art. 47 din Legea nr. 10/2001 neconstituțional, în măsura în care încălca titlul de proprietate al cumpărătorului. Conform prevederii respective, persoanele ale căror acțiuni întemeiate pe Codul civil au fost respinse înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001 puteau să folosească această lege pentru a încerca încă o dată să obțină restituirea proprietății lor. Curtea Constituțională a considerat că persoanele al căror titlu de proprietate fusese confirmat printr-o hotărâre judecătorească nu puteau fi obligate să cedeze proprietatea respectivă dacă pentru această măsură nu exista o justificare serioasă, bazată pe criteriul utilității publice, conform art. 44 alin. (3) din Constituție.

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 6 § 1 din Convenție, interpretat separat sau coroborat cu art. 14

22. Reclamantul s-a plâns în baza art. 6 § 1, privit separat sau coroborat cu art. 14 din Convenție, de faptul că procedura finalizată cu decizia rămasă definitivă din 28 ianuarie 2003 a fost incorectă, în special în măsura în care aceeași curte de apel a adoptat decizii contradictorii în cauze identice îndreptate împotriva altor cumpărători de apartamente situate în aceeași clădire.

Art. 6 § 1 prevede următoarele în partea sa relevantă:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) a cauzei sale, de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...).”

Art. 14 din Convenție prevede următoarele:

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

A. Asupra admisibilității

23. Curtea observă că acest capăt de cerere nu este vădit neîntemeiat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea constată că nu este afectat de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie declarat admisibil.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

24. Guvernul a argumentat că procesul a fost echitabil și că instanțele care au statuat asupra cauzei reclamantului au pronunțat o hotărâre bine întemeiată. În opinia sa, simplul fapt că instanțele au ajuns la concluzii opuse în cauze similare nu atrage reținerea unei încălcări a Convenției. Acesta a precizat că problema controversată în aceste cauze a fost interpretarea dată de instanță noțiunii de „bună-credință”, dar că hotărârile contradictorii s-au justificat printr-o interpretare diferită a faptelor relevante în fiecare cauză.

25. Reclamantul s-a opus tezei susținute de Guvern și a reiterat că respectiva curte de apel a pronunțat decizii contradictorii în cauze identice.

2. Aprecierea Curții

26. Curtea consideră că, deși Convenția nu impune statelor obligația de a restitui proprietățile confiscate, și cu atât mai puțin de a dispune de ele în conformitate cu

prerogativele dreptului de proprietate, odată ce un stat a adoptat o soluție, aceasta trebuie implementată cu o claritate și o coerență rezonabile pentru a evita, pe cât posibil, incertitudinea și ambiguitatea în rândul persoanelor la care se referă măsurile de implementare a acesteia. În acest context, trebuie accentuat faptul că incertitudinea - fie ea legislativă, administrativă sau rezultând din practici aplicate de autorități - este un factor important de luat în seamă la evaluarea conduitei statului [vezi *Broniowski împotriva Poloniei* [MC], nr. 31.443/96, § 151, CEDO 2004-V; *Păduraru*, citată anterior, § 92, și *Beian împotriva României* (nr. 1), nr. 30.658/05, § 33, CEDO 2007-... (extrase)].

27. Curtea reține că, în contextul special al restituirii proprietăților naționalizate în România, lipsa unei coerențe legislative și jurisprudența contradictorie în ceea ce privește interpretarea anumitor aspecte ale legilor privind retrocedarea a creat un climat general de insecuritate juridică (vezi *Păduraru*, §§ 99, 109, citată anterior).

28. Aceeași lipsă de certitudine este observată în cazul de față: aceeași curte de apel a dat interpretări opuse cu privire la relevanța bunei-credințe a cumpărătorilor la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare cu statul (vezi paragrafele 9-11 de mai sus).

29. Deși anumite divergențe în interpretare ar putea fi o consecință inerentă a oricărui sistem judiciar care, la fel ca și cel românesc, este bazat pe o rețea de instanțe de fond și de instanțe superioare cu competență în aria lor teritorială, Curtea observă că, în speță, interpretările contradictorii au provenit de la aceeași instanță care, în plus, era instanță de ultim grad în materie. Mai mult chiar, Curtea Supremă nu avea la dispoziție niciun mecanism efectiv pentru a rezolva conflictele dintre hotărârile instanțelor inferioare (vezi *Păduraru*, §§ 99 și 109, și *Beian*, § 37, citată anterior, și, *mutatis mutandis*, *Schwarzkopf și Taussik împotriva Republicii Ceha* (dec.), nr. 42.162/02, 2 decembrie 2008). În speță, la evaluarea cererii procurorului general (vezi paragraful 11 de mai sus), Înalta Curte de Casație și Justiție nu a fost chemată să tranșeze chestiunea interpretărilor contradictorii, ci să analizeze anumite aplicări ale legii în cazuri individuale; în plus, intervenția sa în cauză a fost posibilă numai prin intermediul unei căi de atac extraordinare care contrazice prin ea însăși principiul securității raporturilor juridice (vezi *Brumărescu împotriva României* [MC], nr. 28.342/95, § 62, CEDO 1999-VII; *SC Mașinexportimport Industrial Group SA împotriva României*, nr. 22.687/03, § 36, 1 decembrie 2005).

30. În fine, Curtea observă că după 7 ani de la adoptarea Legii nr. 10/2001, interpretarea aspectelor esențiale ale legii retrocedării încă se mai modifică la nivel de instanță de fond, prin hotărâri individuale (vezi paragrafele 19-21 de mai sus), și că nu există încă o rezolvare definitivă a interpretării date de instanțe diferitelor aspecte ale legilor privind retrocedarea.

Deși nu contestă competența instanțelor interne de a-și schimba practica, Curtea observă că, în contextul special al retrocedării din România, această nouă tendință de interpretare favorabilă foștilor chiriași s-ar putea dovedi a fi nimic mai mult decât o altă schimbare temporară a jurisprudenței.

31. Curtea consideră că, în lipsa unui mecanism care să asigure consecvență în practica instanțelor naționale, aceste diferențe de abordare profunde și de lungă durată în jurisprudență, în ceea ce privește o problemă de o mare importanță pentru societate, sunt de așa natură încât creează o stare de insecuritate continuă (vezi, *mutatis mutandis*, *Păduraru*, citată anterior, § 98).

32. În speță, această lipsă de securitate l-a lipsit pe reclamant de un proces echitabil în fața Curții de Apel.

Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 6 § 1 din acest punct de vedere.

33. Având în vedere că a constatat această încălcare, Curtea consideră că nu mai este necesar să analizeze dacă, în acest caz, a avut loc și încălcarea art. 14 coroborat cu art. 6 din Convenție.

II. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, interpretat separat sau coroborat cu art. 14

34. Reclamantul s-a plâns de faptul că, din cauză că instanțele interne au preferat titlul de proprietate al fostului proprietar față de al său, îi este imposibil în prezent să își exercite dreptul de proprietate asupra apartamentului, cu încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. De asemenea, acesta s-a plâns și de discriminare, conform art. 14 coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1, în măsura în care aceeași curte de apel a adoptat decizii contradictorii în cazuri identice, îndreptate împotriva cumpărătorilor apartamentelor situate în aceeași clădire.

Articolul 1 din Protocolul nr. 1 prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Argumentele părților

35. În observațiile sale din 13 august 2008, Guvernul a susținut că reclamantul nu a epuizat căile de atac interne, în măsura în care acesta nu a introdus o acțiune în garanție pentru evicțiune împotriva autorităților statului conform Codului civil. Această acțiune i-ar fi permis să recupereze de la stat prețul de cumpărare indexat și despăgubiri.

36. Reclamantul a subliniat că nu a avut niciun motiv să cheme în garanție statul în acțiunea introdusă împotriva sa, în măsura în care instanța de fond și curtea de apel statuaseră în favoarea sa. De asemenea, acesta a considerat că, deoarece ingerința în dreptul său de proprietate fusese cauzată de decizia din data de 28 ianuarie 2003, dacă ar fi introdus o nouă acțiune împotriva statului ar fi depășit termenul-limită de 6 luni prevăzut de art. 35 § 1 din Convenție.

B. Aprecierea Curții

37. Curtea reamintește că, potrivit art. 35, persoana care se pretinde victimă ar trebui să recurgă în mod normal la căile de atac interne disponibile și suficiente pentru a permite o reparație pentru încălcările pretinse. Existența căilor de atac respective trebuie să fie suficient de sigură nu numai teoretic, ci și practic, altfel acestea nu respectă cerințele de accesibilitate și caracterul efectiv (vezi *Akdivar și alții împotriva Turciei*, 16 septembrie 1996, § 66, Culegere de hotărâri și decizii 1996-IV).

38. În cauza de față, instanțele interne au comparat titlurile de proprietate prezentate de reclamant și de fostul proprietar și au hotărât să acorde prioritate titlului fostului proprietar. Astfel, Curtea de Apel București nu a anulat titlul de proprietate al reclamantului, și nici nu i-a acordat vreo despăgubire pentru pierderea suferită. Cu toate acestea, reclamantul, care nu își mai poate folosi în mod valabil titlul de proprietate, poate solicita despăgubiri din partea vânzătorului, în temeiul Codului civil, pentru evicțiune, fie chemând în garanție statul în procesul intentat împotriva sa, fie prin introducerea unei acțiuni separate în acest sens. Jurisprudența trimisă de Guvern indică o practică internă consecventă de acordare de despăgubiri în cauze similare cu cea de față. Prin urmare, calea de atac este disponibilă atât în teorie, cât și în practică.

39. Rămâne de stabilit dacă valoarea despăgubirii ce poate fi acordată de instanțele naționale este suficientă astfel încât să permită reparația încălcărilor pretinse. În acest context, Curtea observă că această cauză provine din aplicarea legilor privind retrocedarea proprietăților naționalizate. Recunoscând contextul deosebit de dificil al despăgubirii pentru proprietățile naționalizate în timpul regimului comunist, Curtea a exprimat opinia că trebuie garantat ca atenuarea prejudiciilor vechi să nu creeze noi prejudicii disproporționate (vezi

Pincová și Pinc, citată anterior, § 58, și *Velikovi și alții împotriva Bulgariei*, nr. 43.278/98, 45.437/99, 48.014/99, 48.380/99, 51.362/99, 53.367/99, 60.036/00, 73.465/01 și 194/02, §§ 178-179, 15 martie 2007).

40. Jurisprudența furnizată de Guvern indică faptul că persoanelor aflate în situația reclamantului li s-ar fi acordat cel puțin prețul de cumpărare indexat și, eventual, despăgubiri până la valoarea de piață actuală a proprietății, precum și rambursarea oricăror costuri angajate în limite rezonabile pentru întreținerea casei.

41. Deși Curtea nu poate specula în acest caz care ar fi fost soluția unei acțiuni în despăgubire dacă reclamantul ar fi ales să o introducă, aceasta observă că sumele acordate de instanțele interne în situații similare sunt mult mai mari decât cele din Cauza *Pincová și Pinc*, în care Curtea a constatat o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 în măsura în care reclamantilor, care se aflau într-o situație similară cu cea a reclamantului din cauza de față, li s-a acordat numai prețul de cumpărare ca despăgubire pentru proprietatea pierdută (vezi *Pincová și Pinc*, citată anterior, §§ 61-64; vezi și *Velikovi și Others*, citată anterior, §§ 140-141, și *Kalinova împotriva Bulgariei*, nr. 45.116/98, § 76, 8 noiembrie 2007).

42. În fine, deși legea retrocedării nu prevede o acțiune specifică împotriva statului pentru persoane aflate în situația reclamantului (vezi, *mutatis mutandis*, *Velikovi și alții*, § 127, și *Kalinova*, § 77, citate anterior), Curtea se declară mulțumită că această cale de atac, oferită de Codul civil, este suficientă pentru a asigura o reparație în situații precum cea a reclamantului.

43. Reclamantul ar fi trebuit, astfel, să uzeze de această cale de atac înainte de a introduce plângerea în fața Curții. Prin urmare, acest capăt de cerere trebuie respins conform art. 35 paragrafele 1 și 4 din Convenție pentru neepuizarea căilor de recurs interne.

III. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

44. Conform art. 41 din Convenție:

Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

A. Prejudiciu

45. Reclamantul solicită suma de 10.000 euro (EUR) pentru prejudiciul material, reprezentând valoarea apartamentului său, și suma de 5.000 EUR pentru prejudiciul moral.

46. Guvernul nu a prezentat comentarii cu privire la aceste pretenții.

47. Curtea constată că nu există legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins; prin urmare respinge cererea. Pe de altă parte, Curtea îi alocă reclamantului suma de 5.000 EUR cu titlu de daune morale.

B. Cheltuieli de judecată

48. Reclamantul a mai solicitat 3.000 EUR și 100.000.000 lei românești (RON) pentru cheltuielile de judecată angajate în fața instanțelor interne și în fața Curții. Acesta a trimis facturi pentru suma de 1.059,95 RON, reprezentând costuri de traducere, și 9.000.000 ROL (lei românești vechi), 500 RON și 1.500 EUR reprezentând onorarii avocațiale.

49. Guvernul consideră că aceste pretenții sunt nejustificate și excesive.

50. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care li s-au stabilit realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil în ceea ce privește cuantumul lor. În speță, ținând cont de informațiile aflate în posesia sa și de criteriile de mai sus, Curtea consideră că este rezonabil să acorde suma de 2.200 EUR, care să acopere toate costurile invocate.

C. Dobânzi moratorii

51. Curtea consideră potrivit ca rata dobânzii moratorii să se bazeze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește art. 6, analizat separat și coroborat cu art. 14;

2. declară cererea inadmisibilă pentru neepuizarea căilor de recurs interne în ceea ce privește art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, analizat separat și coroborat cu art. 14;

3. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 6 § 1 din Convenție;

4. hotărăște că nu se impune să analizeze plângerea din perspectiva art. 14 coroborat cu art. 6 din Convenție;

5. hotărăște:

a)ca statul pârât să îi plătească reclamantului, în cel mult 3 luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri conform art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume ce vor fi convertite în moneda națională a statului pârât, la cursul de schimb valabil la data plății:

(i) 5.000 EUR (cinci mii euro), plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral; și

(ii) 2.200 EUR (două mii două sute euro) pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce ar putea fi datorată de reclamant cu titlu de impozit;

b)ca, începând de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, aceste sume să se majoreze cu o dobândă simplă având o rată egală cu cea a facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene valabilă în această perioadă, majorată cu 3 puncte procentuale;

6. respinge cererea de acordare a reparației echitabile pentru rest.

Întocmită în limba engleză, ulterior fiind comunicată în scris la data de 24 martie 2009, în conformitate cu art. 77 paragrafele 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Stanley Naismith,

grefier adjunct